

Kohtuullisuus, kiitollisuus, vastuullisuus.

Kirkon ympäristödiplomi on seurakuntien ympäristöjärjestelmä, joka auttaa seurakuntaa kartoittamaan toiminnan ympäristövaikutuksia, vähentämään niitä ja kehittämään ympäristötyötä kokonaisvaltaisesti. Savonlinnan seurakunnan tavoitteena on täyttää ympäristödiplomin vaatimukset vuoden 2024 aikana.

Ympäristödiplomin puuttuminen ei tarkoita sitä, että ympäristötyötä ei olisi seurakunnassa vielä tehty.

"Vaikka Savonlinnan seurakunnalla ei tällä hetkellä ole voimassa olevaa Ympäristödiplomia, niin olemme kuitenkin jo tehneet paljon oikeita asioita. Lainsäädäntö vaatii ympäristövaikutusten huomiointamista mm. kiinteistönhoidossa, jätehuollossa ja metsänhoidossa. Lisäksi ympäristöasiat on huomioitu laajasti sekä seurakunnan strategiasa että kiinteistöstrategiasa", kertoo Savonlinnan seurakunnan ympäristövastaava, talousjohtaja **Heli Muhonen**.

"Ympäristödiplomin hakeminen tarkoittaa sitä, että pysähdymme yhdessä miettimään omia toimintatapojamme pienistä yksityiskohdista suuriin kokonaisuuksiin, seurakunnan toiminnan kaikilla osa-alueilla."

Muhonen näkee ympäristödiplomin luontevana osana seurakunnan toimintaa. "Seurakunta on arvo yhteisö, jolta odotetaan esimerkiksi ja vastuullista toimintaa. Luomakunnasta välittäminen on yksi Suomen ev.lut. kirkon perustehtävistä ja näin ollen ympäristövastuu on myös seurakuntamme perustehtävä. Ympäristödiplomin avulla voimme olla kannustamassa myös seurakuntalaisia toimimaan ympäristön kannalta kestävämmällä tavalla."

Ympäristökatselmus kartoittaa toiminnan ympäristövaikutukset

Tulevien kuukausien aikana Savonlinnan seurakunnassa suoritetaan ympäristökatselmus, jossa seurakunnan toimintojen ympäristövaikutukset arvioidaan ja pisteytetään. Samalla kirjataan ylös ne toimenpiteet, joilla ympäristövaikutuksia voidaan vähentää. Näistä toimenpiteistä syntyy seurakunnan ympäristöohjelma.

Ympäristöohjelma hyväksytään kirkkoneuvostossa, jonka jälkeen seurakunta pyytää ympäristöjärjestelmän auditointia Mikkelin hiippakunnasta. Auditoinnin tarkoituksena on saada puolueeton arvio ympäristöasioiden hoidon tasosta.

Kun auditointi on suoritettu, seurakunta lähettää ympäristödiplomihakemuksen hiippakuntaan, joka puolestaan esittää kirkkohallitukselle diplomin myöntämistä. Kirkkohallitus myöntää diplomin, joka on voimassa tasan viisi vuotta myöntämispäivästä alkaen.

Asiantuntija auttaa hahmottamaan kokonaisuudet

Savonlinnan seurakunnassa, kuten monissa muissakin suuremmissa seurakunnissa, ympäristökatselmus toteutetaan yhdessä ulkopuolisen asiantuntijan kanssa.

"Ympäristökatselumme on seurakunnan koosta ja kiinteistöjen määrästä johtuen aikamoinen urakka. Työntekijäjoukostamme ei ollut mahdollisuutta irrottaa ketään tähän projektiin. Ulkopuolinen toimija huomaa myös herkemmin asioita, joita itse emme välttämättä omassa työssämme näe", Heli Muhonen kertoo.

Tehtävään on valittu TM **Anssi Almgrenin**. Almgren on toiminut ympäristökasvattajana, kristillisen ympäristöjärjestön aktiivina ja Espoon hiippakunnan ympäristövastaavana. Työssään kirkon kansainvälisen työn asiantuntijana (2014–2020) Almgren tutustui kirkkojen ihmisoikeus- ja ympäristötyöhön eri puolilla maailmaa. Almgren on myös kehittänyt Vihreä ripari -mallin ja ollut mukana Hiilineutraali Kirkko 2030 -työryhmässä.

Seurakuntien tekemän ympäristötyön merkitys kasvaa entisestään

Millaisiin mielin Anssi Almgren on aloittamassa mitattavaa projektia?

"On innostavaa olla mukana Savonlinnan seurakunnan ympäristötyössä ja katsoa mitä kaikkea voimme luoda yhdessä. Siinä on avuksi seurakunnan ympäristömyönteinen historia, työntekijöiden ja seurakuntalaisten monipuolinen osaaminen ja kestävään tulevaisuuteen katsova visio. Kokemukseni mukaan ympäristödiplomin hakemisen alkuvaihe herättää

kysymyksiä ja pohdintaa. Miten ympäristötyö liittyy kirkon tunnustukseen ja tehtävään? Sen vuoksi on keskeistä, että aluksi järjestetään yhteisiä keskusteluhetkiä, joissa voidaan tutkia Raamatun ja kirkon tehtävää suhteessa ympäristötyöhön."

Almgren on työuransa aikana tarkastellut seurakuntien ympäristötyötä eri näkökulmista ja hänen mukaansa seurakuntien ympäristövastuun merkitys on suuri ja tulee vielä kasvamaan.

"Ympäristötyö ei ole kirkossa uusi ilmiö, mutta sen tärkeys on korostunut entisestään, kun kirkko haluaa näyttää esimerkkiä ja kantaa vastuunsa luomakunnan hyvinvoinnin puolesta. Kirkon ympäristödiplomin avulla voidaan tiedostaa seurakunnan toiminnan ympäristövaikutukset, ennakoita tulevia mahdollisuuksia ja tarjota työkaluja toimintojen jatkuvaa kehittämiseen. Tämä on pitkällä tähtäimellä myös taloudellisesti kestävä toimintatapa."

"Minä uskon Jumalaan, Isään, Kaikki- valtiaaseen, taivaan ja maan Luojaan."

Anssi Almgrenin mukaan ympäristötyön keskiössä on usko ja kristittyinä eläminen ja kasvaminen.

"Vanhin ja kirkkomme messussa useimmin käytetty uskontunnustus alkaa sanoituksella Jumalasta, joka on kaiken Luoja. Raamatun mukaan Jumala antoi luomisen yhteydessä ihmisille tehtävän: varjelkaa luomakuntaa. Kyse on yhteisen kotimme suojelemisesta, kuten paavi Franciscus kirjoitti kiertokirjeessään Laudato si'. (Ole ylistetty)", Almgren kertoo.

"Yhteisen kotimme perustukset ovat nyt koetuksella. Ekologisesta epäkuntoisuudesta kertovat ilmaston kuumeneminen, merten saastuminen ja luonnon monimuotoisuuden katoaminen. Ne ovat kaikki ihmiskunnan aikaansaannoksia, joista olemme vastuussa myös tuleville sukupolville. Siksi tarvitsemme kokonaisvaltaista muutosta."

"Patriarkka Bartolomeus puhuu uudistumisesta, joka lähtee huomaamisesta: *'Siinä määrin kuin me kaikki aiheutamme pieniä ekologisia vahinkoja, meidän on tunnustettava oma osuutemme, pieni tai suuri, ympäristön turmeltumiseen ja tuhoutumiseen.'*

"Tunnistamisen lisäksi tarvitaan toivoa, joka on perusta tulevaisuususkolle. Siksi kirkkojen rooli ympäristön suojelemisessa ja ympäristövastuullisen elämäntavan omaksumisessa on keskeinen. Emme tähtää muutokseen pelon ja uhkakuvien vuoksi, vaan Jumalan antamasta tehtävästä käsin – rakkaudesta lähimmäisiin ja vastuusta luomakuntaa kohtaan. Tämä toivoon perustuva toiminta saa aikaan kestävää muutosta. Luonnon äärellä voi syventyä myös oma hengellinen elämä. Viisauden kirjassa tämä sanoitetaan hyvin. *'Kun katsoo suurta ja kaunista luomakuntaa, katsoo samalla sen tekijää.'* (Viisauden kirja 13:5)." ■

Anssi Almgren toimii asiantuntijana ympäristödiplomihakkeessa.

Suomen vihrein hiippakunta?

Mikkelin hiippakunnan tavoitteena on, että hiippakunnan kaikilla seurakunnilla on Kirkon ympäristödiplomi vuoden 2025 loppuun mennessä. Hiippakunta auttaa seurakuntia Ympäristödiplomit kuntoon -hankeessa. Jumalanpalveluselämän ja yhteiskunnallisen työn asiantuntija Eriikka Jankko kertoo, miten hanke sujuu.

Mikkelin hiippakunnan 36 seurakunnasta 21:llä on Kirkon Ympäristödiplomi. Vuoden 2023 alussa hiippakunnassa todettiin, että mikäli 2025 tavoitteeseen halutaan päästä, seurakunnissa on ryhdyttävä toimiin ja etenkin kaikkein pienimissä seurakunnissa tarvitaan tukea. Niin laiteettiin käyntiin Ympäristödiplomit kuntoon Mikkelin hiippakunnassa. Hanketta vetävät **Eriikka Jankko** ja hiippakuntadekaani **Marko Marttila**. Kouluttajana toimii **Jari Visto** STEP-koulutuskeskuksesta. Mukana on lisäksi laaja joukko eri alojen asiantuntijoita.

Kuinka Ympäristödiplomit kuntoon -hanke on lähtenyt käyntiin?

"Hankkeeseen lähti mukaan 11 seurakuntaa. Prosessin aikana saattelemme yhdessä diplomit valmiiksi. Loput neljä seurakuntaa ehtivät halutessaan mukaan ja useammassa niistäkin Kirkon ympäristödiplomiproessi on jo hyvässä vauhdissa."

"Olen aistunut hyvää yhteishenkeä, innostusta, vertaistukea ja tekemisen meininkiä. Aloitustapahtuma rohkaisi käytännön toimiin ja ensimmäisessä Teams-tapaamisissa oli ilo seurata paikallistason yhteistyötä ja kuulla prosessin vaiheista. Ympäristödiplomin hankkiminen onnistuu parhaiten yhdessä osaamista vaihtaan, johdon ja luottamushenkilöiden tuella. Seurakunnissa on myös paljon paikallisoaamista, jota kannattaa kuulla. Kapitulissa kuulostelemme seurakuntia ja pyrimme tarjoamaan diplomiproessiin tuen siihen vaiheeseen, missä kukin on."

Mitä vuoden aikana tulee tapahtumaan?

"Viime vuonna rohkaisimme seurakuntia tekemään kirkkoneuvostossa päätöksen ympäristödiplomin hankkimisesta ja ympäristötyöryhmän ja -vastuuhenkilön nimeämisestä. Marraskuussa lähitapahtumana järjestetyssä työpajassa kokoontui noin 50 osallistujaa. Tapaamisen tavoitteena oli kokemus siitä, että Ympäristödiplomi on saavutettavissa prosessin aikana, ja että tehtävään saa sekä vertais- että asiantuntijatukea."

"Olemme aikatauluttaneet vuoden 2024 työpajawebinaarit niin, että kevään aikana seurakunnat saavat tehtyä ympäristökatselmuksensa ja syksyllä saadaan valmiiksi ympäristöohjelmat auditointia varten. Webinaarien välillä tehdään osatehtäviä paikallisseurakunnassa. Tarjoamme omaa osaamistamme avuksi ja rakennamme pilottihankkeen mallia, jota voitaisiin hyödyntää muissakin hiippakunnissa."

Miksi seurakuntien kannattaa hankkia ympäristödiplomi?

"Kohtuullisuus, kiitollisuus ja vastuullisuus kuuluvat kirkon työhön. Tiedämme, miten vakavien asioiden äärellä ilmasto-, vesi- ja luontokato-lysymyksissä olemme. Kristityn elämäntavan ytimessä on rakastava ja palveleva suhde Jumalaan, lähimmäisiin ja luomakuntaan. Yhdessä saamme enemmän aikaan hyvää. Kirkon viesti on perusteltu toivo: teemme osamme ja pyrimme parempaan, koska kunnioitamme Jumalan luomistyötä. Kirkon Ympäristödiplomi antaa tunnustuksen seurakunnan ympäristötoimista."

"Monissa ympäristöasioissa työtä tehdään seurakunnissa hyvin, jopa esimerkiksi. Ympäristötyön dokumentointi on seurakunnalle etu, sillä se tekee näkyväksi tehdyn ympäristötyön. Toisaalta dokumentointi ohjaa seuraaviin askeleisiin, sillä ympäristötyö on jatkuvaa parantamista."

Jumalanpalveluselämän ja yhteiskunnallisen työn asiantuntija Eriikka Jankko Mikkelin hiippakunnasta.

Matka kohti ympäristödiplomia:

1. Kirkkoneuvoston päätös

2. Suoritetaan ympäristökatselmus

3. Laaditaan ympäristöohjelma

4. Kirkkoneuvosto hyväksyy ohjelman

5. Ympäristöohjelma auditoidaan

6. Tuomiokapituli esittää diplomin myöntämistä

7. Kirkkohallitus myöntää diplomin

Ympäristötyö jatkuu ja kehittyy seurakunnassa!